

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. כחל סתם.....1
- ב. נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם אמר ליה חוץ לתחום אכלתינהו2
- ג. בפורצני ... מיין נסך ... לאחר שנים עשר חדש הוו.....3
- ד. ודלמא דגזל הוה אמר ליה יאוש בעלים הוה דקדחו בהו חילפי.....5
- ה. דלא הוה מנח תפילין ... חולי מעיין הוא ... חולי מעיין פטור מן התפילין.....6
- ו. טלית שאולה כל שלשים יום פטורה מן הציצית.....7
- ז. לההוא גברא דלא הוה מוקר אבוה ואמיה כפתוהו אמר להו שבקוהו דתניא כל מצות עשה שמתן שכרה בצדה אין בית דין שלמטה מוזהרין עליה....10
- ח. כבדא ... אנא שלקי ליה לרבי אמי ואכל ... הכבד אוסרת ואינה נאסרת מפני שהיא פולטת ואינה בולעת.....12

דף קי.

א. כחל סתם

בכל דיני כחל אין חילוק¹ בין של גדולה או של קטנה שלא הניקה², שלרמ"א אין מבשלים כלל כמו שהתבאר לעיל דף קט. ולצלי מתירים בקריעה שתי וערב וטיחה בכותל ולמחבר מתירים לצלי בקריעה ומירוק החלב ולבשל

¹ שו"ע ונו"ע צ א ב וש"ך ס"ק ב

² בתוס' (חולין קי. ד"ה דאתנייה לרב כחל) כתבו וז"ל...אנן דאכלינן כחלי אפילו של מניקה בקריעה, סמכינן אלישנא דרב בקעה מצא ואין חילוק בין מניקה לשאינה מניקה...עכ"ל. אמנם האגור (סי' אלף רמ"ד בשם רשב"א, והרוקח סי' תלז) כתב שכחל של אינה מניקה מותר. וכ"כ האשכול (הל' מליחת בשר). ומשמע דהם פסקו דמניקה אסור. והרמב"ם (בפאר הדור תשו' סה) כתב טעם הסוברים דיש איסור באינה מניקה, דהוא משום שגם לאינה מניקה יש חלב מועט המתהווה מהדם. אבל באו"ז (סי' תסג) ובמרדכי (סי' תחר"צ) ובאגור סי' אלף רמ"ד בשם רשב"א, והרוקח סי' תלז) מבואר שאין חלב כלל והוא רק גזירה אטו מניקה. וכ"כ בריטב"א (חולין קי.) כתב שבגדיים קטנים, לעולם יש חלב אלא שבטל בס'.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בפני עצמו בקריעה שתי וערב וטיחה בכותל ולבשל עם בשר אחר אוסרים לכתחילה.

ב. נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם אמר ליה חוץ לתחום אכלתינהו

כבר התבאר במסכת פסחים דף נ. – נא. ולעיל דף יח: שמי שיצא³ ממקום שנהגו⁴ לעשות ובא לגור במקום שנהגו שלא לעשות, אם אין דעתו להחזיר דירתו לעולם למקום שיצא משם, אלא דעתו להשתקע שם במקום שהלך לשם, הרי הוא נעשה מיד כאנשי אותו מקום וחלו עליו כל החומרות שמחמירין באותו מקום ואסור לו להקל אפילו בצנעה. ואפילו אם ירצה אח"כ לצאת חוץ לתחומה של עיר ולהקל כמנהגו, אינו רשאי שכבר חל עליו מנהג מקום זה כיון שבא לכאן לקבוע מקומו.

ההולך ממקום שנוהגים בו איסור ובא למקום שנוהגין בו היתר ודעתו להשתקע שם לעולם, כיון שהגיע לתוך תחומה של אותה העיר שדעתו להשתקע בה, נפקעו ממנו חומרי המקום שיצא משם ומותר לו לעשות מלאכה אפילו בפרהסיא.

הבא למקום בו מחמירים ודעתו לחזור למקומו על אף שאינו חייב כמנהגם כמו שנתבאר לעיל, בתוך התחום אסור לשנות מנהגם מפני המחלוקת, וכן כדי שלא יגרום זלזול ויבואו להתיר. אלא יצא לשדה חוץ לתחום העיר, או חוץ לתחום שבו גרים יהודים שאין אנשי היישוב מצויין שם, ושם יוכל להקל כמנהג מקומו.

ורשאי להקל בהן אפילו בתוך העיר, בצנעה שלא יודע הדבר להמון עם ויבואו לידי מחלוקת, אולם יש דברים כגון איסור מלאכה וכדומה שאף הצינעא אין להקל בהם.

אם יודע הדבר לתלמיד חכם ואפילו בפני תלמיד לכם, אין בכך כלום שהתלמיד חכם יודע שהדבר תלוי במנהג, ולא יבואו לידי מחלוקת, ומכל מקום לכתחלה אין לו להקל בפני התלמיד חכם אלא שאם נהגו להקל בצנעה בתוך ביתו ובאמצע בא התלמיד

³ שו"ע ונו"כ תסח ג

⁴ שו"ע הגר"ז ומ"ב תסח ס"ק ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

חכם לביתו אין צריך להפסיק מפניו אלא יכול לגמור הדבר שנוהג בו להקל בפני התלמיד חכם, אבל אם אדם אחר שאינו תלמיד חכם בא לתוך ביתו, צריך להפסיק מפניו שלא יודע לו הדבר ויבא לידי מחלוקת⁵.

בפני בני ביתו ומשפחתו, אף שהם מאנשי המקום, יכול להתנהג כפי מנהגו, כי המה יודעים שהוא ממקום אחר ואין חשש של מחלוקת, אבל בפני שאר אנשי המקום אסור, ואפילו בפני אדם אחד מאנשי המקום אסור.

אורח הנמצא חוץ לתחום מישוב ישראל, אבל נמצאים שם מספר יהודים מבני הישוב הסמוך לשם³⁹ אם בני הישוב נמצאים שם דרך מקרה וארעי, אין לאורח להחמיר לא לשנות בפניהם ממנהג הישוב הסמוך, שכיון שנמצא חוץ לתחום אין הוא בכלל הישוב⁴⁰. אך אם אנשי הישוב הסמוך מצויים שם דרך קבע, נטפל הוא לישוב, ויש לאורחים לנהוג שם, בפרהסיא, כאנשי המקום.

ג. בפורצני ... מייז נסך ... לאַחר שנים עשר חדש הוז

כבר התבאר במסכת ע"ז דף כט: ודף לד. שהחרענים⁶ וחזונים – קליפות הענבים של גוים וכן שמרי יין שלהם, תוך י"ב חדש אסורים בהנאה שעדיין טעם יין יש בהן, ולאחר י"ב חדש משעה שתמדן⁷, מותרין אפילו באכילה, שכבר יבשו מאד וכעץ או עפרא בעלמא דמיין. אולם גם לאחר י"ב חדש לא רצו להתירם בעין, עד שתמדן תחלה במים⁸ דהוו תרתי לטיבותא. אבל אם לא תמדן אסורים לעולם אפילו יבשם בתנור.

⁵ שו"ע הגר"ז תסח שם ועיין שו"ת בצל החכמה ח"א סי' כ"ב אות ו' בשם תבו"ש יו"ד סי' ב' סקב"ז, שסובר שרק בפני עשרה אסור, ועיי"ש שכמה מן הפוסקים דחו דבריו.

39. עפ"י ס' יום טוב שני כהלכתו פ"ג הע' ז' בשם הגר"ש אלישיב.

⁴⁰ אמנם עיין שו"ת בצל החכמה ח"א סי' ס"א. שלדעתו נכון להחמיר, כי הטעם שלא גזרו חוץ לתחום הוא "משום שאין אנשי הישוב מצויים שם" – כלשון המ"ב, והכא שאנשי הישוב מצויים שם ראוי להחמיר.

6 שו"ע ונו"כ קכג יד

⁷ דרכ"ת מט מקהל יאודה

⁸ זהו דעת ר"ת בתוס' כמ"ש בית יוסף והוא בתוס' ד"ה דורדיא כו' והביאו ראייה מתוספתא פרק בתרא דתרומות שמרי עובדי כוכבים שיבשו אסורין בהנאה ומשמע אפילו לאחר יב"ח כמו יבשים דמתני' וכן ביבשן בתנור וסיימו שם כתב ר"ת והמור' יורה כבן סורר ומורה ועלי יערה רוח הבורא. אבל הרמב"ם פסק דאפילו בשמרים ממש וכתב הר"ן די"ל דתוספתא ר"מ היא ובירושלמי פ"א דדמאי אמר דשמרים שיבשו מותרין והביאו סה"ת וסמ"ג והג"מ. ביאור הגר"א שם. וצ"ע דהא בפרק כל הבשר (דף ק"י) איתא דרמי בר תמרי איקלע לסורא והוה נהנה מן החרצני' שמצא שצלה כחל עליהם ושאלו רב חסדא דלמא מיין נסך הם והשיב לו דלאחר י"ב חודש הוה ולפי דברי ר"ת קשה עדיין מי הגיד לו שהיו אותן החרצנים נתמדים במים תחילה וצריך לדחוק ולומר [דהי'] ידוע שבאותה העיר לא היו משליכים החרצנים לחוץ רק אחר שנתמדו תחילה. מ"ז

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם שרפן אפילו תוך י"ב חודש אפרם מותר⁹.

וכל זה לא אינו אלא בחרצנים שהיו תוך יין נסך, אבל אם שלה הגוי החרצנים מן הגת קודם שהמשיך היין שאז עדיין לא נאסר¹⁰ אינן אסורין.

יש מי שאומר¹¹ שתמצית היין הנקשר על דופני החבית והקנקנים נהגו בו היתר, שמשתמשין בכלי גוים לאחר י"ב חודש או לאחר מילוי ועירו ג' ימים כדין עירו, ואין מקלפין התמצית הנקשר עליו¹² מפני שהוא נתייבש הרבה, וכיון שנתייבש כל כך עד שאפילו שורין אותן במים אינו חוזר לליחותו, שהרי לא נפל מן המילוי והעירו, ודאי כבר כלה כל ליחלוות יין שבו וכעפר בעלמא הוא¹³.

⁹ ב"י בשם א"ח אם שרפן אפילו תוך י"ב חודש אפרן מותר עכ"ל והעתיקו ד"מ ועיין ש"ך כו שהקשה וצ"ע דהריב"ש סימן רנ"ה כ' דבסתם יינם קי"ל דאפרן אסור כמו עצי עובדי כוכבים וכן מוכח בש"ס פרק בתרא דעבודת כוכבים (דף ס"ב ע"ב) ע"ש. ובדגמ"ר כתב ולענ"ד דברי הב"י נכונים וכל דברי הש"ך תמוהים, דשם בגמרא קאי לענין חטים שלקחם בשכר יין נסך, ואם כן החטים נאסרו בהנאה ולכך גם אפרן אסור, וכן הריב"ש מיירי לענין יין נסך או סתם יינם בעצמו לענין היין שרף הנעשה מזיעת היין, ואוסר שם הריב"ש, שבדאי לא גריע הזיעה מאפר. אבל שמרי יין, השמרים בעצמם אין בהם איסור, וכל איסור שבהם הוא לחלוות יין המעורב בהם, ולכך להרבה פוסקים אחר י"ב חודש מותרים שכבר כלה לחלוות שבהם. ואפילו ר"ת [שם] האוסר היינו משום שסובר שבזה לא כלה כל הלחלוות שבהם, אבל אם שרפם בודאי כלה הלחלוות יין ונשאר רק אפר השמרים, והרי השמרים לא נאסרו מעולם שנאמר שגם האפר יהיה אסור, ושפיר פסק הב"י. ועיין פ"ת י' שהביא שבתשובת חתם סופר סי' קי"ז שתמה עליו מש"ס דעבודת כוכבים ד' ס"ה ע"ב בהא דלא נצטרי זיקי מבואר שדברי הש"ך נכונים ומשם סתירה ג"כ לדברי המג"א סי' ת"ק ס"ק י"א בפירושו להא דרוצה בקיומו. וע"ש עוד נדון שמן הנעשה משקדים הגדלים בענבי חרצני הענבים (שם מבואר כל מעשה מלאכה ההיא). והם מי"נ וכתב לא ידעתי שום מקום לאיסור אי משום דנימא דכח יין שבחרצנים נתהפך ונעשה ממנו שמן יש להתיר ודברי מג"א סי' רי"ז סק"ג צ"ע ויפה פסק בחק יעקב סי' תס"ז (ס"ק מ"ז) כל דבר שנשתנה לדבר היתר כגון בשר לדבש הותר והכא נשתנה היין לשמן ואמנם הנאון מקור חיים שם הפריז על המדה ומייתי מש"ס בריתות ה' ע"ב ובמח"כ לא דק בו (וכבר הזכיר זה גם (בס"ס קי"ד) ע"ש) ודברי ח"י נכונים ואמיתים ואי משום תערובת יין הרי כמה ישראלים טעמהו ולא הרגישו בו מעם יין ע"כ פשט דהוא היתר גמור ע"ש.

¹⁰ דלא נקרא יין ליאסר אלא כשיתחיל להמשך בשולי הגיגית. ש"ך כו

¹¹ שו"ע ונו"כ שם מז

¹² פירוש אפילו מבפנים ומ"מ אין להקל לכתחלה אלא רוחצ' מבפנים היטב ומקלפין הנקשר יפה יפה כ"כ רש"ל. מ"ז מ. נד) נהגו בו היתר. ועי' בבית מאיר שכ' דליהנות מגוף הווינשמי"ן כגון לשומו ביין שרף בודאי דלכתחלה אסור ולא עדיף מעפר וי"נ אבל בדיעבד יש להתיר ע"פ המבואר בסתם יינם דהאידינא עיין שם ויעיין בס' מנחת פתים שנשאל ג"כ אודות זה והביא דברי תשו' הריב"א הנ"ל והתפלל עליו והעלה דפשיטות דגם גוף הווינשמי"ן מותר לאכלו ומכ"ש הזויע"ר זאל"ץ שנעשה ממנו דבוראי מותר לכ"ע עיין שם באריכות. ¹³ נהגו בו היתר. ובתשב"ץ חלק ג' סימן רצ"א, גרתקון הנקרא אל מרמור שהוא נעשה משמרי יין שנקפה ונדבק בדופני החביות, אף שיש לפקפק בהתירו, מכל מקום כבר פשט התירו כמו שכתב הרשב"א ז"ל [תורת הבית בית ה סוף שער ג]. ביד אפרים שם ובגל' מהרש"א וכל שכן דשרי הקרימוטארטר, תשובת דבר שמואל אבוהב (סעיף) [סימן] ס"א. ובשו"ת שבות יעקב ח"ב סי' ע' באמצע התשובה שהוא מה שאנו קורין ווינשמי"ן שנהגין בו היתר עיין ועי' בשו"ת מראה יחזקאל סי' קל"ט שנשאל ע"ד החומץ הנעשה מן ד' או ה' מינים וא' מהם הוא ווינשמי"ן אדום שמערבין אותם במים וכו' ומתחמץ ונשאל כיון שהווינשמי"ן הוא תמצית יין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכבר התבאר במסכת תענית דף יא: ובע"ז דף לד. שכל הכלים¹⁴ שאוחסנו בהם יין¹⁵ של נכרים, והוציא מהם היין ויישנן י"ב חדש, מותרים¹⁶, שבוודאי בלה כל לחלוחית יין שבהם, ואפילו נתן לתוכם מים או יין כשר¹⁷ תוך י"ב חדש¹⁸, אין בכך כלום. אולם כלים שבושל בהם יין נסך, צריכים הגעלה כשאר כלים¹⁹.

ד. ודלמא דגזל הוה אמר ליה יאוש בעלים הוה דקדחו בהו חילפי

המוציא מציאה שניכר בה שישנה היא מאד²⁰ כגון שהעלה חלודה או שהחל להרקב, שודאי שכחו בעליו ונתייאשו ממנו, הרי היא שלו. שהרי כל אבידה²¹ לאחר שנתייאש הבעלים ממנה, שאמר וי לחסרון כים²², אפילו יש

הנקרש בדופני החבית ודעת השואל להקל דקרוי לודאי שעברו עליו יב"ח כי יבש וקשה כעין והוא ז"ל דחה דבריו דבע"כ לא מהני יב"ח כיון שמרגישין בו טעם ואינו כעפר דהא עבידי לטעמא כ' דבע"כ לא מהני גם יב"ח אא"כ לא נרגש בו עוד שום טעם משא"כ בזה שאנו רואין שנותן טעם במים עד שנעשה חומץ וסיים דכל זה בוויינשטיין האדום אבל במה שיש מין וויינשטיין בהאפטיין שהוא לבן מחמת שהוא דיסטיליר"ט ע"י שנשרף ואין טעמו חמוץ כמו האדום רק טעמו מלחיי וטעם זה אינו נמשך מהיין רק מתולדתו מפרי העץ גופו שיש בו טעם מלחיי בזה אין איסור ואפי' לכתחלה מותר לעשות ממנו חומץ משא"כ בהוויינשטיין האדום שמעמו חמוץ ונמשך מן חמיצת היין ואף שיש בו עוד כמה מינים והו"ל זוז"ג מ"מ לכתחלה עכ"פ אסור עיין שם.

¹⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד קלה טז

¹⁵ ואם אוחסן בהם י"ש ביד יהודה הל' תערובות סי' ק"ג בפיה"א סוף ס"ק כ"ג מסתפק אם מועיל שאפשר כיון דחריף טובא בלע הרבה ולא מהני יישן. ועיין שו"ת מהרש"ם חלק ב סימן קלט לגבי שמרים שעשה קאניאק ושם דן משום שנבלע על ידי ביטול משמע הא לאו הכי מותר, אע"ג דחריף טובא.

¹⁶ ואם תאמר אמאי לא גזרינן אטו תוך י"ב חדש כמו דגרינן [סימן קכב סעיף ב] בכלי שאינו בן יומא אטו בן יומו, וי"ל הכא דכלה כל הלחלוחית דומה להגעלה, וגזירה לא שייך אלא ביש עדיין טעם איסור אלא שנפגם, גליון מהרש"א שם מתשובת נודע ביהודה מהדורא תנינא חלק יו"ד סימן נ"א

¹⁷ ש"ך שם לו

¹⁸ עיין בתשובת ברית אברהם חי"ד סי' ח' אות ה' שהביאו תוספות בנדה דף ס"ה ע"ב ד"ה היינו דהנך חדשים הם חדשי לבנה כל הודש כ"ט יום. פתחי תשובה שם ג

¹⁹ יד יהודה הל' תערובות סי' ק"ג בפיה"א סוף ס"ק כ"ג שהוכיח מדברי הפוסקים שלא אמרו דמהני יישן יב"ח אלא היכא דמהני עירוי ג' ימים בצונן או התקנה דנתנו תחת הצינור י"ב שעות וכיוצא משא"כ בכלי שבלעה ע"י רותחין דלא מהני הכשרים דעירוי ח"י ונתינת תחת הצינור י"ב שעות וצריכין הגעלה

²⁰ ש"ך חו"מ רס א

²¹ שו"ע ונו"כ רסב ה

²² ונראה פשוט שא"צ דוקא לשון וי לחסרון כים, דה"ה בכל לשון שמשמעו שמתיאש מלמצוא אבידתו ומשלים עם חסרונה. וכתבו בקצה"ח ונה"מ סימן שעא וכן בסימן שסג סק"א, דאע"פ שאין יאוש בקרקע, וה"ה בעבדים ובשמורות, היינו ביאוש דגזילה, אבל ביאוש דאבידה מועיל, ועי' שו"ת פרי יצחק ח"ב. ולכאורה נראה שיאוש בלב הוי יאוש, ועדיף ממחילה שנחלקו הפוסקים, וכ"כ החזו"א ב"ק סימן יח סק"א, ולפי"ז אם יודע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בה סימן, ויודע של מי היא, הרי היא של המוצא²³ כמו שהתבאר בב"מ כא. ובג:.

ה. דלא הוה מנח תפילין ... חולי מעיין הוא ... חולי מעיין פטור מן התפילין

חולי מעיים²⁴ וכן מי ששתה משקה המשלשל פטור מתפילין²⁵ אפילו אין לו צער אפילו הולך בשווקים וברחובות ואסור לו להחמיר על עצמו בזה²⁶ אלא בשעת ק"ש ותפלה אם יודע שיוכל להעמיד את עצמו בגוף נקי.

ושאר חולה אם מצטער בחליו ואין דעתו מיושב עליו פטור, שמא מתוך הצער יסיה דעתו מהם, ואם רוצה להחמיר על עצמו רשאי ואם דעתו מיושב עליו חייב²⁷.

הבעלים שנתייאש בלבו באופן מוחלט (וכ"ש כשהוציא בפיו בינו לבין עצמו), ובא המוצא להחזיר לו, צריך להודיעו, ואף על פי שלפנים משה"ד חייב להחזיר גם לאחר יאוש, כמ"ש להלן סעיף כא, נראה דאף לדעת הקצ"ח סימן עה סק"ד, אפשר דהיינו דוקא לאחר שכבר פרע לו, אבל לכתחלה צריך להודיעו, ומסברא נראה שחייב לפנים משה"ד הוא פחות מחיוב לצי"ש, וא"כ נראה שלכתחלה צריך ודאי להודיעו. אמנם בחידושי הפלא"ה ריש סימן רעג משמע שיאוש בלב אינו מועיל, וצריך להיות בפני ג' כדין הפקר, ורק בדבר שאין בו סימן וכיוצא בזה שבדאי מתייאש, הוי כאילו הפקירו בפני ג', ולא מצאתי באחרונים דבר זה, וצ"ע. בכסף הקדשים סימן רסב מצדד לומר שלא נאמר דין יאוש אלא בין בני ישראל, אבל לא לגבי בני נח, וכ"ש עכו"ם באבדות ישראל שאינו זוכה רק בהפקר גמור, וכעין זה כתב בערך ש"י סימן רנט סעיף ז, וכ"כ בנה"מ סימן קה סק"ב, ועי' שו"ת מהרש"ם ח"ד סימן ט, מבעת החושן סימן רסב עמוד לו. ובשו"ת חות יאיר סימן עט משמע שאין עכו"ם מוזהר בהשבת אבידה, וצ"ע. פתחי חושן חלק ב פרק ב הערה א

²³ ומה שציין פה בעין משפט לחו"מ שסא ב ג איני יודע כונתו דהתם איירי בגניבה ויאוש נדי פסקי' דלא קני בגניבה אלא אי הוי שינוי השם והכא איירי במציאה דיאוש כדי הרי אלו שלו.

²⁴ שו"ע ונו"כ או"ח לח א ומ"ב א ד

²⁵ ברש"י ביאר שהטעם שפטור מן התפילין, מפני שצריך להולץ תדיר. ובתוספות פירשו שהטעם בזה הוא משום שאין יכול לזוהר היטב.

²⁶ עיין ט. בשולחן שלמה (ערכי רפואה ח"ב עמ' רכז), אסיא (כרך יב). שיתכן שדין זה שהשותה משקה המשלשל פטור מתפילין, הוא רק באופן שהוא מרגיש עתה שיצטרך לנקביו בתוך כדי הילוך פרסה [דהיינו שבעים ושתיים דקות], אבל בלא זה חייב בתפילין. ועיין בארחות רבינו (ח"א עמ' מו) בשם הקה"י שאע"פ שאחד מרגיש שמעיו אינם נקיים, אלא שאינו יכול לפנות את עצמו אפילו שדוחק את עצמו, מכל מקום מותר לו להניח תפילין, מפני שלא ניתנה תורה למלאכי השרת, והוא עושה את הפעולה הנדרשת לנקיון, ולפיכך הרי זה נחשב כגוף נקי.

²⁷ מי שלבו ערום דהיינו שהולך במכנסים לבד ולמעלה הוא ערום (ואין בכלל זה מה שבית הצואר פתוח) לא יניח תפילין דאף דלברך רשאי כיון שערומו מכוסה כדמוכח בסימן ע"ד אפ"ה אין נכון שיהא מגולה לבו ויניח תפילין. מ"ב ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף קי:

ו. טלית שאולָה כל שלשים יום פטורה מן הציצית

כבר התבאר במסכת מנחות דף מד. שהשואל מחבירו²⁸ בגד של ארבע כנפות שאין בו ציצית, פטור מן התורה מלהטיל בו ציצית, שנאמר (דברים כב פסוק יב) פְּסוּתָךְ וּלֹא שֶׁל אֲחֵרִים. ומכל מקום אחר שלשים יום חייבוהו חכמים להטיל בו ציצית, מפני שנראה כשלו. ושלשים יום הללו צריך שיהיו רצופים. אך אם החזירו תוך ל' וחזר ולקחו, אינו מצטרף²⁹.

השואל מחבירו בגד של ארבע כנפות שאין בו ציצית למשך שלשים יום, והטיל בו השואל ציצית, למנהג הספרדים ועדות המזרח, אינו רשאי לברך עליו. ואף למנהג האשכנזים ראוי יותר שלא לברך עליו³⁰. ומותר לצאת בשבת בטלית זו לרשות הרבים. ואם קיבלה במתנה על מנת להחזיר, או שקנאה לזמן קצר, אפילו לזמן פחות משלשים יום, צריך להטיל בה ציצית ולברך עליה.

השואל מחבירו טלית שאינה מצוייצת לתקופה של יותר משלשים יום, לא יברך עליה.

השואל מחבירו בגד של ארבע כנפות שאין בו ציצית למשך שלשים יום, והטיל בו השואל ציצית, אינו צריך להחליף הציציות או להטילן בבגד מחדש אחר שלשים יום. וכן אם מחזירה לבעליה אחר שלשים יום, עם הציציות שעליה, ונותנם לו במתנה, אין צריך להחליף הציציות או להטילן מחדש בבגד.

ואם אחר שלשים יום נתנה המשאיל במתנה לשואל, יש מי שכתב להחמיר להתיר הציציות ולחזור ולהטילן מחדש.

²⁸ שו"ע ונו"כ או"ח יג ד

²⁹ רמ"א מהנמוקי יוסף

³⁰ אולם מברך לא הפסיד כמו נשים שיכולות לברך על מ"ע שהזמ"ג אף שפטורות. מ"ב ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

השואל מחבירו טלית שאינה מצוייצת לתקופה של יותר משלשים יום, שחייבוהו חכמים להטיל בה ציצית מפני שנראית כשלו, יש אומרים שצריך להטיל בה ציציות מיד.

המוכר טלית לחבירו, או שנתנה לו במתנה, וחזר ושאלה ממנו, חייבת בציצית.

השובר טלית מחבירו, דינו כדין השואל טלית מחבירו.³¹

יטלית של הפקר דינה כטלית שאולה, ופטורה מן הציצית כל זמן שלא זכה בה. אבל טלית מצוייצת שהפקירה לאחר שהוטלו בה הציציות, אין הזוכה בה צריך להטיל בה הציציות מחדש.

השואל מחבירו טלית מצוייצת כהלכתה, על מנת להתפלל בה, רשאי מעיקר הדין לברך עליה.³² ולכתחלה טוב שיבקש מן המשאיל שיאמר בפירוש שנתנה במתנה על מנת להחזיר.³³ [ואם אין המשאיל יודע מה היא מתנה על מנת להחזיר, ראוי שיסביר לו הדבר קודם שיברך על הטלית].

והשואל מחבירו טלית מצוייצת כהלכתה, על מנת לעלות לתורה, או לעבור לפני התיבה, או שהוא כהן הרוצה לעלות לדוכן, לא יברך עליה.³⁴ ויכוין שלא לקנותה. ואם נותנה לו בפירוש במתנה על מנת להחזיר, והשואל מכוין לקיים בה מצות ציצית, רשאי לברך עליה.

השואל טלית של בית הכנסת, שנקנתה על מנת שיוכל להשתמש בה מי שאין לו טלית,³⁵ מברך עליה אפילו לובשו לעבור לפני התיבה או לעלות לתורה ויכוין בלבישתו לשם מלבוש של ציצית ולא לכבוד בעלמא וא"צ לעמוד מעוטף כדי הילוך ד' אמות.³⁶

³¹ (ע"ת שמוכיה בן מתוס' מנחות מ"ד ע"א ד"ה טלית וכו') ובעיטור מצאתי שכתב ושכירות מספקא לן. מ"ב שם י

³² ועיין בבה"ל שם ד"ה שאלה דאדעתא דהכי קנוהו ח ותמיהני למה צריך לזה הלא הא"ר כתב דהוי כטלית של שותפין ואולי מעם הרה"ח דפעמים העיר גדולה מאד ולא ימשי שוה פרוטה לכל חד ובעין שפירש"י בסוכה כ"ז ע"ב ד"ה כל האזרח ע"ש.

³³ שיש מחמירין וסוברין שלא לברך אא"כ נתן לו בפירוש במתנה ע"מ להחזיר אך רוב האחרונים מסכימים לפסק השו"ע והטעם הוא דהא אדעתא דהכי השאילה לו שיברך עליה וכיון שא"א לו לברך אא"כ תהיה שלו הוי כאילו נתנה לו במתנה ע"מ להחזיר. ולכתחלה בודאי יותר טוב לבקש מהמשאיל שיתן לו במתנה ע"מ להחזיר ולא לעיכובא. מ"ב יא

³⁴ שאינו אלא משום הכבוד אין מברכין עליו דאולי היה רצונו להשאילו רק למלבוש לחוד ולא להקנות לו ויש חולקין בזה וס"ל דבכל גווני מברכין ע"כ כתב בדרך החיים דיותר טוב שיכוין בכל אלו שלא לקנות כדי שלא יצטרך לברך לכו"ע לבד מהטלית ששאל בעת התפלה לצאת בו. מ"ב שם

³⁵ משום דטלית של קהל אדעתא דהכי קנוהו מתחלה שכל מי שלובש אותו שיהיה שלו כמו באתרוג. מ"ב שם

³⁶ מ"ב יא ובה"ל ד"ה שאלה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם נתרמה לבית הכנסת לצורך השליח ציבור בלבד, אין שאר המתפללים רשאים להתעטף בה, וכל שכן שאינן רשאים לברך עליה.

השואל מחבירו טלית מצוייצת שלא נעשה הבגד לשם קיום המצוה בלבד, כגון בגד שנעשה לשם לבישה כשאר מלבושים, ומחמת שיש בו ארבע כנפות הטילו בו ציציות, לא יברך על טלית זו³⁷ ויכוין שלא לקנותה, אלא אם כן ביקש בפירוש מהמשאיל שיתננו לו במתנה על מנת להחזיר.

השואל מחבירו טלית מצוייצת כהלכתה, באופן שמברך עליה, יזהר להחזירה לבעליה בזמן³⁸. ואם לא החזירה בזמן, ואין לבעלים טלית אחרת לקיים בה המצוה, יש אומרים שלא יצא השואל ידי חובת המצוה, והברכה שברך נחשבת לברכה לבטלה למפרע. וטוב שכאשר מחזירה לבעליה, יאמר שנותנה לו במתנה. ומכל מקום אפילו החזירה לו בסתם, יצא ידי חובה.

ואם נקרעו הטלית³⁹ או הציציות קודם שהחזירים לבעלים, יש אומרים שלא יצא ידי חובה, וברכתו ברכה לבטלה למפרע. ואם נתלכלכה הטלית, יכבסנה קודם שיחזירה לבעליה.

מותר ליטול טלית⁴⁰ של חבירו שלא מדעתו, כדי לקיים בה מצות ציצית. דניחא ליה לאינש דליעבד מצוה בממוניה, ונכון יותר שיכוין שלא לקנות ושלא יברך⁴¹. ואם רצה לברך יש לו על מה שיסמוך. ומכל מקום אינו רשאי להתעטף על טלית של חבירו שלא מדעתו אלא אם כן בתנאים דלהלן⁴²: א. שיעשה כן באקראי, ולא באופן קבוע. ב. שלא יוציאנה מבית הכנסת למקום אחר. וכן אם נוטלה מבית חבירו, לא יוציאנה למקום אחר. ג. שלא תבוא הטלית לידי הפסד, וירד ערכה מחמת השימוש בה. ד. המשאיל אינו נמצא כדי שאפשר יהיה לשאול ממנו רשות⁴³.

אם הדבר ידוע שבעל הטלית מקפיד שלא ישתמש משהו אחר בטליתו, וכל שכן כשבעל הטלית אומר בפירוש לשמש בית הכנסת שלא ישאיל טליתו לאחרים, אסור לקחת הטלית ולהשתמש בה, וכל שכן שאסור לברך עליה. וירא שמים ימנע עצמו מלקחת טלית שאולה שלא מדעת חבירו, מפני שבזמנינו רבים מקפידים שלא ילבש אחר הטלית שלהם, וכל שיש אפילו ספק שמא אין הבעלים מסכים בלב שלם שיתעטף אחר בטלית שלו, יש לחוש לאיסור גזל אם מתעטף בה, וכל שכן שאין לברך עליה.

³⁷ ראולי היה רצונו להשאילו רק למלבוש לחוד ולא להקנות לו. מ"ב שם

³⁸ מ"ב יב

³⁹ מ"ב שם

⁴⁰ שו"ע ונו"כ שם ד

⁴¹ מ"ב שם יד מדה"ח

⁴² מ"ב שם יג

⁴³ ואין סומכין על החזקה במקום שיכולין לבררו בקל וכ"ש אם יודע בו שהוא מקפיד. מ"ב שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וראוי לכל אדם להשאיל טליתו לאחרים שאין להם טלית, אלא אם כן הוא עצמו צריך באותה שעה לטלית זו, ואין לו טלית אחרת, ויצטרך לשאול מאחרים טלית בשביל עצמו.

כששואל טלית של חבירו שלא מדעתו, באופן שמותר לעשות כן, כנ"ל בסעיפים הקודמים, אם מצאה כשהיא מקופלת, חייב לחזור ולקפלה לאחר שישתמש בה. וצריך לקפל הטלית בסדר הקיפול הראשון שהיתה מקופלת בו⁴⁴. ובשבת שאסור לקפל בגד בסדר קיפולו הראשון, יקפלנה בקיפול אחר, שלא בסדר קיפולה הראשון⁴⁵. ואם שאל טלית מקופלת של חבירו שלא מדעתו, ולא קיפלה לאחר שהשתמש בה, נקרא גזלן, וברכתו ברכה לבטלה.

ההיתר לשאול טלית של חבירו שלא מדעתו, שייך גם לענין מצות תפילין, ובלבד שיהיה הדבר לפי התנאים שנאמרו לעיל לענין טלית. אולם אסור לשאול ספר של חבירו שלא מדעתו. ואפילו באקראי יש להחמיר⁴⁶. ויש מתירים לעיין בספר או בסידור שהונחו בבית הכנסת. ויש מחמירים.

**ז. לזהו גברא דלא הוה מוקר אבוה ואמיה כפתוהו אמר
להו שבקוהו דתניא כל מצות עשה שמתן שכרה בצדה אין
בית דין שלמטה מוזהרין עליה**

⁴⁴ מ"ב טו שם

⁴⁵ המ"א מיקל בשבת שלא לקפל כלל. מ"ב שם

⁴⁶ שמא יקרא בהן הרבה עד שיתקרעו מרוב המשמוש. מ"ב שם מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

צריך לזוהר⁴⁷ מאד בכבוד אביו ואמו ובמוראם. ומ"מ אין ב"ד כופין⁴⁸ על מצות⁴⁹ כבוד אב ואם⁵⁰, דהוי ליה מצות עשה שמתן שכרה בצדה⁵¹ שאין ב"ד כופין עליה. וי"א⁵² דאין כופין כפייה גדולה לענין להכותו עד שתצא נפשו כשאר מצות עשה אבל קצת כפייה עושים. וי"א⁵³ שופין אותו לזון את אביו.

למרות שאין כופין את מי שאינו מכבד אביו ואמו אך כופין שלא יזלזל באביו ואמו⁵⁴.

⁴⁷ שו"ע ונו"כ יו"ד רמ"א

⁴⁸ דאין כופין כלל אכבוד אב ואם וכ"מ בתורה כל מ"ע שתי דכפיית צדקה בדברים משמע שכו"א אף בדברים אין כופין אולם בב"ב ח: ד"ה אכפיה ועוד תי' בשם ריצב"א דהא דאין כופין במ"ע שמתן שכרה בצדה היינו דאין נענשין הבי"ד בהא דלא כפו דכל מ"ע מחויבין לכפות אבל אם רוצים ודאי שכופים וזה כוונת הגמ' בחולין "שבקוהו" משום דאינכם מוזהרים להכריחו עד שיעשה כשאר מ"ע אבל אם רוצים יכלו לכופו. ובחומ"מ סי' צ"ז כתב הבי"ד (ל"ו) [ט"ז] גבי מצוות השבת העבט דהוי מ"ע שמתן שכרה בצדה ואין בי"ד מוזהרין עליה אבל אם רצו לכופו כופין להשיב והיינו כשיטת הריצב"א לכאן ובד"מ שם אות ד' ציין להל' צדקה. ובשו"ע שם סעי' ט"ז כתב רמ"א דאם רוצים לכופו הרשות בידם והיינו לכאן דלא כמשי"כ בהל' כאו"א דאין כופין ובחומ"מ סי' ק"ז דאין כופין ובצדקה דכופין עד שתצא נפשו דכל זה כהר"י והכא כהריצב"א ובסמ"ע ס"ק ל"ו כתב דתוס' והרא"ש חולקים על דין זה

⁴⁹ מה שציין פה בעין משפט לרמב"ם רמב"ם הלכות ממרים פרק ה הלכה טו איני מבין דהתם איירי בבזיון ואלי כונתו לדייק מהא שהזכיר כפיה מבוזה אביו ואמו ולא הזכיר בכבוד אביו ואמו וצ"ע ועיי"ש בלשד השמן ממשי"כ רש"י "אבל מצות עשה שלפניו ואינו רוצה לקיימה" משמע שכפוחו כדי שיקיים כאו"א שהיה לפניו ולא שיקבל בכלליות לקיים המצווה. ולכאורה א"כ על כרחך איירי שלא רצה לכבדם בדבר שהיו צריכים לו כגון להאכילם או להלבישם דאי איירי שזלזל בהם מה שייך "לפניו" ואין לומר שראוהו תוך כדי שזלזל בהוריו ורצו לכפותו שיפסיק שהרי במ' איתא "אדהכי, אייתוה לההוא גברא דלא הוה מוקר אבוה ואמה"

⁵¹ פירש"י דלכך פירש מתן שכרה לומר אם לא תקיימנה זהו עונשו שלא תטול שכר זה, משמע דס"ל דכפיית מ"ע הוא מדין עונש ובמתן שכרה יש עונש אחר אמנם אפ' לדחות דכפייה הוא ע"מ שיקיים המצווה ולא מדין עונש דעונשו גדול מאד וכמו שמבואר בחרדים אך כיון שנתפרש עונשו אין כופין כיון שיקבל עונשו בהאי עלמא וזהו הכפיה למצוה וצ"ע. כבד את אביך ואת אמך. אם כבדתן, למען יאריכון ימך, ואם לאו, למען יקצרון ימך; שדברי תורה נוטריקון שכן דברי תורה נדרשין, מכלל הן לאו מכלל לאו הן. על האדמה [אשר ה' אלהיך נותן לך], מכאן אמרו, כל מצוה שמתן שכרה בצדה אין ב"ד של מטה מוזהרין עליה."

⁵² ט"ז שם

⁵³ בירושלמי קידושין (כא.) פרק א הלכה ז' ר' ינאי ור' יונתן הוון יתבין ... ולמה לא כפתוניה אמר ליה וכופין אמר ליה ואדיין את לזו אמר לון חזר ביה ר' יונתן וקבעה שמועה משמיה אתא ר' יעקב בר אחא ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שכופין את הבן לזון את האב אמר ר' יוסי הלואי הויין כל שמועתי בריין לי כהדא שכופין את הבן לזון את האב, וכ"ה בירושלמי פאה (ד.) "אולם אפשר דהיינו דוקא לזון שזה הוי בצדקה כשאין לאב. וכן ברא"ש פרק א סימן נ משאלתות דרב אחאי

⁵⁴ כן מוכח ברמב"ם הלכות ממרים פרק ה הלכה טו ומקורו לפי מה שפי' ת"י ורש"י דברים פרשת כי תבוא פרק כז פסוק טז אָלֹוֹר מִקְלָה אָבִיו וְאִמּוֹ וְאִמָּר פְּלִיָּהֶם אָמֵן; לִיט דְּמִזְלִיל אִיקְרָא דְּאָבוֹי מְקַלָּה אָבוֹי – מִזְלִיל לִשׁוֹן וְנִקְלָה אַחִיד א"כ הוי ליה לכפות על כיבוד משום שהוא בארור אם אינו מכבד אמנם אפשר שזה שאינו מכבד אינו בהכרח מזלזל שהגע בנפשך וכי מי שאינו מאכילו או משקהו נקרא שמזלזל בו אינו אלא נמנע

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ח. כבדא ... אנא שלקי ליה לרבי אמי ואכל ... הכבד אוסרת ואינה נאסרת מפני שהיא פולטת ואינה בולעת

הכבד⁵⁵, יש בו ריבוי דם. לפיכך לכתחלה אין לו תקנה לבשלו ע"י מליחה⁵⁶, אלא קורעו שתי וערב ומניח חיתוכו למטה⁵⁷, וצולחו שיהא ראוי לאכילה, ואחר כך יכול לבשלו, כמו שיתבאר להלן דף קיא. בעזחי"ת.

ואם הכבד נתבשל לבדו בקדירה בלא צלייה תחילה, ואף בלא מליחה, בין בכבד בהמה ובין בכבד עוף, י"א⁵⁸ שמותר בדיעבד⁵⁹, אפילו בדליכא ששים

מלכבדו. וכן משמע במאירי וז"ל "אבל מצות לא תעשה כגון אם היה מקלחו וכיוצא בזו בית דין מצווין להוכיח ולהעניש".

⁵⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד עג א

⁵⁶ דלא כר"ת בתוס ד"ה כבדא שמועיל מליחה אלא כתוס' שם וכרא"ש שמכיון שיש בו רוב דם מספקא ליה אי מהני מליחה. ודעת הרשב"ר שם שמהני מליחה עם קריעה, ולר"ן ודאי דלא מהני מליחה

⁵⁷ עיין פמ"ג (שפ"ד ס"ק י"ד) כתב דרוב הפוסקים סוברים שדם הכבד הוא דרבנן, ומ"מ סובר (שם ס"ק י"ד) דמידי ספק לא נפקא. וז"ל ולפי זה כבד שנמצאת במים או במשקה ואינו יודע אם שהה מעל"ע, אף דבבשר כהאי גוונא יתבאר (בסימן ק"ה שפ"ד סק"ב ד"ה תשובה) דאסור דדם היוצא על ידי כבישה הוא דבר תורה, ולא דמי לדם ששלחו שנשתנה מכמות שהיה, לכן הוא דרבנן, מ"מ דם הכבד כה"ג הוא ספק דרבנן ולהקל. ועוד דהוי ספק ספיקא שמא דם הכבד מן התורה מותר, ושמא לא שהה שיעור כבישה ובדרבנן ספק אחד מהני עכ"ל. וכ"כ היר' יהודה (פירוש הקצר ס"ק י"ד). ורוב הפוסקים שכתב הפמ"ג הם ר"ת (חולין קי: ד"ה כבדא) והאור"ה (כלל ח' דין י' וכלל ט' דין י"א וכלל ט"ז דין י"ב) והתו"ח (כלל כ"ד דין י'). והמהרש"ל (תשובה סימן פ"ד). אבל הפוסקים שסוברים כתוס' (שם) דדם כבד הוא איסור תורה או ספק דאורייתא כהר"ן והרשב"א, הם הפר"ח (ס"ק י"ז) והמעדני יו"ט (על הרא"ש פ"ה סימן כ"ז ס"ק ח) כתב שדם כבד עיקרו מן התורה משא"כ חלב שחוטף דהוי דרבנן. הלבוש כתב (עמרת זהב) וז"ל הכבד הוא כולו דם, והתורה התירה, דלא אסרה התורה אלא דם הנשפך כמים, שנאמר: (דברים י"ב כ"ד) לא תאכלנו על הארץ תשפכונו פנים: והכבד קרוי ועומד הוא בגופה של הבהמה ואינו נשפך כמים, ומ"מ דם הפורש ממנה הוא דם האברים שפירש ואסור, ובערוך השלחן (סעיף ב) כתב טעם אחר ותוכ"ד: מנלן שהתורה התירתו, למדנו זה מכל הקורבנות הנאכלין לכהנים דכתיב (במדבר י"ח ט') זה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש כל קרבנם לכל מנתתם ולכל חטאתם ולכל אשמים אשר ישיבו לי קדש קדשים לך הוא ולבניך: וביארו מה שישאר מן האשמים העלה למזבח והיינו החלב והכליות ויותרת הכבד תאכלום... ועוד כתוב (במדבר י"ח, י"ז-י"ח) אף בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תזרק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לרית ניהח לד': ובשרם יהיה לך בתינה התנופה וכשוק הקמין לך יהיה. והרי הכבד הוא בכלל בשר כמבואר בגמ' (נדרים נד:) ועוד דבחטאת העוף שנינו (בזבחים סד:) דאין למזבח אל דמה, והנשאר נאכל לכהנים, ואם כן איך אכלו הכבד עכ"ל.

⁵⁸ דעת השו"ע שם, שהטור סובר דהכבד שנתבשל לבדו בקדירה, שרי בדיעבד דלא בלע כלל. ורק לכתחילה חוששים לשלוק.

⁵⁹ יש שכתבו דכיון דהמחבר כתב בסוף דבריו דעת הרמב"ם שאוסר הכבד שנתבשל לבדו, כוונתו דיש לחוש לזה בהפסד מועט ורק בהפסד מרובה או לכבוד ש"ק מתיר המחבר. ויש שסוברים דבכל ענין מתיר המחבר בדיעבד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בקדירה נגד הכבד, משום שהכבד פולטת דם כ"כ עד שאינה בולעת כלום. אבל שאר דברים שנתבשלו עם הכבד נאסרו, וגם הקדירה צריכה הגעלה אם אין ששים כנגד הכבד. ויש אוסרים⁶⁰ כבד שנתבשל לבדו אפילו בדיעבד ואפילו אם עשה מליחה תחילה⁶¹.

ולדיעה זו אפילו אם יש בקדירה ששים נגד הכבד, נאסר הכבד עצמו דחוששים לשלוקה אפילו לאסור בדיעבד⁶² ואפילו בהפסד מרובה⁶³.

ואפילו אם הכבד נכנס לקדירה רותחת והוציאו מיד, אסור דאין שיעור לדבר.

⁶⁰ רמ"א שם כמש"כ בתו"ח סובר דהכבד שנתבשל לבדו בקדירה אסור בדיעבד מטעם דאין אנו בקיאים בשליקה. והרמב"ם סובר דהכבד שנתבשל לבדו בקדירה אסור בדיעבד והוא מעיקר הדין דהכבד בולע שפיר כשאר בשר.

⁶¹ הש"ך (ס"ק ט) כתב וז"ל ונתבאר שם בת"ח דאם אירע שהורה המורה להתיר אחר שנמלחה הכבד ע"י קריעה שתי וערב וחתוכה לתחת ונתבשלה, וכר"ת דס"ל דלאחר מליחה הרי היא כשאר בשר, לא מהדרינן עובדא ושרי הכל בין הכבד בין הבשר שנתבשל עמה עכ"ל. וזאת על סמך הת"ח (כלל כ"ד דין ג'). וכן כתבו הט"ז (ס"ק א') וכנה"ג (ס"ק ב) והפמ"ג (שפ"ד ט') והחב"א (כלל ל"ד סעיף י"א) והבית יצחק (ס"ק א') והב"ח (ס"ק כ"ב).

⁶² הפמ"ג (שפ"ד ס"ק ח) כתב דאין להתיר מכאן ס"ס: שמא הלכה כסתם משנה (חולין דף קי:) דכבד לא בולע כלל ואין לחוש לשלוקה כרבי אליעזר (שם דף קיא.) שסובר שהכבד אוסרת ואינה נאסרת ולא מחלקין כלל בין מבושל לשלוק הרי ספיקא אחד. ועוד ספק ב' דשמא היה הכבד מבושל ולא שלוק ומותר לכו"ע. לא אמרינן הכי משום דהוי חסרון ידיעה דאנו לא בקיאים בין כבוש למבושל והוי ספק בחסרון ידיעה, ולא הוי ספק להכניסו לספק ספיקא כשיטת הש"ך (סימן נ"ה ס"ד, סימן ק"י בדיני ספק ספיקא ס"ק ל"ד).

⁶³ והמהרש"ל ס"ל דכבד שנתבשל מותר בדיעבד כשיש ששים נגד הכבד. וזאת אפילו אם הכבד לא נמלח. אבל אם אין בתבשיל ששים נגד הכבד, הכבד נאסר וזאת אפילו אם בשנמלח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

